

Özel Yüksek Okullar Sorunu

HASAN YALÇIN t.T.Ü.T.B. Başkanı

[AKŞAM 2/12/1967]

özel yüksek okullar sorunu "İstanbul ve Ankara'daki beş teknik öğrenci örgütü tarafından ele alınıp gerekli direniş görürken, basın konu ile ilgilenerek olumlu, olumsuz yazı ve yorumlara geniş, yer ayırdı. Bu yazı ve yorumlar iyice incelendiğinde hemen hepsinin konu üzerinde hiçbir araştırma yapılmadan, ilk akla gelen cümlelerle kaleme alındıkları gözden kaçmıyacaktır. Durum böyle olunca Başkente kadar süren bir yürüyüşü ve 13 günlük bir boykotu gerçekleştirmiş bulunan örgütlerden birinin başkanını olarak gereken açıklamaları yapmanın zorunlu olduğu kanısındayım.

Biraz düşünülürse, çok yakın gelecekte mühendis ve mimar olacak 200 kişinin 441 km. yürüyerek ve zaman zaman katılanlarla 20 bini aşan gencin fakülte ve okullarını terke ederek giriştikleri büyük bir direnişe konu olan özel yüksek okullar sorununun tek basma ele almamıyacağı sonucuna ulaşmak zor olmayacaktır. Gerçekten özel yüksek okullar sorunu, ülkemizin kapkaççılık ve vurgunculuk olarak nitelenebilecek genel yönetim düzeni ile, onun ilk öğretimden başlayarak her yanı sarkan eğitim düzeni içine oturtulmadıkça anlaşılabilir. Eğer bir ülkede ekonomik ve politik düzen bir azınlık yararına işler durumda bulunuyorsa ve o azınlık kendi çıkarlarını sürdürmek ve çoğaltmak için halkın uyanmamışlığını sömürmeyi yöntem edinmişse, orada hiçbir sorun ayrı olarak incelenemez ve ortaya konamaz, tıgte bu genel görüş açısından devinilirse bazı kişilerin, ulusun teknolojik ve bilimsel geleceğini yok etmek, ekonomisini çürütmek pahasına apartman katlarında mühendis, eczacı, dişçi, iktisatçı yetiştirmek sevdasına kapılmaları şaşkınlık verici olmaktan çıkar. Kâr ihtirasına sınır tanımayan sermayenin, insanların okumak, öğrenmek gibi en doğal hak ve isteklerini bile nasıl amacına uygun olarak sömürebileceği gün ışığına kavuşur.

özel yüksek okullar hem bu gidişin bir parçasını oluşturmakta, hem de eğitim düşmanlarına «sen de kazan, sen de oku» gibi bir parola kazandırarak gerçeklerin gizlenmesinde kolaylık sağlamaktadırlar.

Diğer taraftan özel yüksek okullar, kapkaççı düzenin sanayi anlayışını ve Türk ekonomisinin hangi çizgide tutulmak istendiğini ortaya koymaları bakımından ilginç kuruluşlardır. Ül-

kemizde bugüne kadar yapımçı sanayi kurulmamış, kurulmak istenmemiştir. Hiçbir sanayi kuruluşumuz yoktur ki, en azından birkaç teknik anlaşma ile yabancı tröstlere bağımlı olmasın. Kurulan ve kurulmakta olan fabrikaların hemen tamamı montaj işini benimsemişlerdir. Belli bir sermaye birikimi gerektiren ve kısa zamanda vurgunculuk ölçüsünde kârlar sağlanmayan yapımçı sanayi ise kimsenin işine gelmemektedir, işte bu anlayıştaki bir sanayi buluşçu ve araştırmacı elemana ihtiyacı yoktur. Mühendisliğin tanımı içinde yer alan yukarıdaki özelliklerin onun için bir anlam taşımaz. Yapılan İşlerin dışardan alınmış normlara uygunluğunu denetleyen işçiler yeter de artar bile. Durum böyle olunca sanayi teknik öğretimle yakın ilişkisi gözönüne alınırsa montaj sanayiine gerekli montaj mühendislerinin yetiştirilebileceği özel yüksek okulların ortaya çıkışları açıklanmış olur.

Gerçekten özel yüksek okullar yapımçı bir sanayi temel taşı olan buluşçu ve araştırmacı elemanlar yetiştiremiyorlardır. Bunu söylerken rakkam açıklamak isterim; İstanbul Teknik Üniversitesi 12 hektar alana yayılmıştır ve bu alanı genişletme olanaklarını aramaktadır. Orta Doğu Teknik Üniversitesi 450 hektarlık bir alan üzerinde öğretim yapmaktadır. Buna karşılık en çok reklâmı yapılan öğrenci sayısı Teknik Üniversiteninkine çok yaklaşmış bulunan bir özel okul, bir apartman içinde, mühendis yetiştirdiği savındadır. Teknik Üniversitedeki bir tek yüksek gerilim laboratuvarı, açılmış bütün özel okulların yatırdıkları sermayenin çok üstünde bir malî görünüş sunmaktadır. Bütün bu açıklamalar özel yüksek okulların gerekli en azların çok altında bulunan maddi olanakları içinde yetiştirecekler] mühendislerin hangi ölçüde mühendis olacaklarını gösterir. Diğer öğretim dalları için de benzer rakkamlar bulunabilir sanıyorum.

Bu söylediklerimiz, aynı zamanda «özel yüksek okulların devletleştirilmesi» görünüşüne karşı, bunların sıkı denetim altında öğretim yapmalarının ülkeye yararlı olabilecekleri savını ileri sürenlere de iyi bir karşılık olmaktadır.

Geri zekâlı doğmuş bir çocuğu hiçbir denetimin mühendis yapamayacağı nasıl ortadaysa, maddi olanaklar yönünden asla gelişmeyecek özel yüksek okulların da mühendis yetiştiremeyecekleri o kadar açıktır. Teknik Üniversitede

bir öğrencinin devlete senede 12400 TL.'na mal olduğu ve en çok alan özel yüksek okulun öğrencisinden senede 5 - 6000 TL. olarak % 50 oranında da kâr sağladığı düşünülürse bu nokta daha iyi anlaşılacaktır. Bu durumda özel yüksek okulların kalkınmayı belirleyen gerçek ve yapıcı sanayi kuruluşlarına ne kadar ters düştüğünü görmemek ancak maksatlı olmakla açıklanabilir.

Bugüne kadar ülkemizde üniversite hiçbir zaman halka dönük eylem ve işlerin içinde olmamıştır. Üniversiteler aslında halkın gereksinmelerinden giderek bilimsel araştırmalar ve buluşlar yapan, bunları gerektiğinde kamuoyuna sunan kuruluşlardır. Aksi halde üniversite olma niteliğinden çok ötede, kitapların motamot tekrarlandığı medreseler durumuna düşülür. Türkiye'de bu anlamda üniversitenin kurulmamış olduğu ortadadır. Üniversiteye yüzyıllarca önce kavuşmuş bulunan ülkemizde hâlâ 18000 köyün okulsuz oluşu, halkın % 60'ının okuma yazma bilme-yişi, Doğudaki halkın mağaralarda yaşıyor oluşu, yüz milyonları besleyebilecek topraklar üstünde sağlığa zararlı doğum kontrol ilaçlarının parasız dağıtıştı gözönüne alınırsa bu gerçek ortaya çıkmış olur. Bilimsel araştırma ise üniversitelerimizde kişisel zevk konusu durumundadır. Kamuoyuna duyurma işine gelince; yapılmamış araştırma sonuçlarının duyurulması beklene-meyeceği konusu bir yana bırakılırsa, su yüzüne çıkmış en bellibağlı ülke sorunları üzerine bile

üniversitelerimizden ses çıkmaması ilginçtir. Bunun son örneği öğrenciler her türlü direnme aracını kullanarak karşı çıkarırken özel okullar konusunda üniversitelerimizin bir bildiri ile olsun düşüncelerini açıklamaktan kaçınmış olmalarıdır.

Diğer taraftan özel yüksek okullar, esasen filizlenmemiş bilimsel ortamı bir de üniversite öğretim üyelerinin zamanlarını kiralıyarak çürütmedirler. Batıda üniversite öğretim üyeleri haftada 8 saatin üstünde ders vermezlerken örneğin Teknik Üniversitesinde 42 saat ders veren öğretim üyeleri vardır. İşin en acı yanı da devletin yüzbinlerce lira harcıyarak yetiştirdiği öğretim üyelerine yeterli maddî ortamı hazırlamamış özel okullara gitmelerini zorunlu kılmıştır.

Aslında hayıflanacak bir nokta da yoktur: Halkın yetiştirdiği her türlü değeri, gene halkı sömürmekte araç olarak kullanan düzen ve onun yöneticileri elbette kendileri için hiçbir anlam taşımayan, hattâ zararlarına işleyecek bilimsel gelişmeyi önleyeceklerdir.

İşte bu açılardan gidilerek gerçekleştirilen öğrenci direnişi, özel okulların bu düzen içinde düzeltilemeyeceği, örneğin bunların devletleştirilemeyeceği bilinerek ortaya konmuştur. Ve daha çok halka kendini ezen düzeni anlatmak amacını gütmüştür.

ELEKTRİK MÜHENDİSLERİ ODASI

Ihlamur Sokak 10/1 Yenışehir - Ankara Tel: 12 7e60

İSTANBUL ŞUBESİ

İstiklâl Cad. Emgen Apt. No. 65 Kat 5 Beyoğlu - istanbul Tel: 4910 49

İZMİR ŞUBESİ

1375. Sokak 18/5. PK. 824 Alsancak - izmir Tel: 23973

ELEKTRİK MÜHENDİSLİĞİ

Dergimize gönderilen yazılar basılsın veya basılmasın geri verilmez. Yazı ve illüstrasyonlar fikirler yazarlarına aittir. Odayı ve dergiyi sorumlu kılmaz. Dergide basılan yazılar kaynak gösterilerek İktibas edilebilir. Yazıların seyrek aralıkla daktilo ile yazılması, Türkçe ve İngilizce özet verilmesi, biri parşömen olmak üzere iki nüsha gönderilmesi ve şekillerin aydıngere çini mürekkebi ile çizilmesi gerekir. Yayın Kurulu yazılarda gerekli gördüğü değişiklikleri yapabilir.

Yan ücretleri	
(Dergi sayfası başına)	
Orijinal telif makale	50,— TL.
Telif derleme makale	40,— TL.
Tercüme makale	30,— TL.
Plân, proje ve tesislerin, mevzuat ve neşriyatın tanıtılması ve tenkidi, haberler,	25,— TL.

Hân Tarife*!

ön dış kapak	: 2500,—TL.
Arka dış kapak	: 1000,— t
Arka iç kapak	: 750,— i
Ön iç kapak	: 800,— »
Tam ön sayfa	: 700,— i
Tam arka sayfa	: 600,— »
Yarım ön sayfa	: 500,— »
Yarım arka sayfa	: 350,— »
Çeyrek arka sayfa	: 200,— D
Küçük ilân en 1 cm.:	50,— »

Renkli ilânlar için renk farkı alınır. Sürekli {Unlarda 8-11 ay için % 15, 12 aydan fazla için % 25 indirim yapılır, ön dış kapak senelik ve indirimsizdir.

Elektrik Mühendisliği Dergisi Elektrik Mühendisleri Odası üyelerine ücretsiz gönderilir.